ГОТОВНІСТЬ ВИПУСКНИКІВ СПЕЦІАЛІЗАЦІЙ „РЕКРЕАЦІЙНО-ОЗДОРОВЧА ДІЯЛЬНІСТЬ" ТА „СПОРТИВНО-ОЗДОРОВЧИЙ ТУРИЗМ" ДО ПРОВЕДЕННЯ ТУРИСТСЬКОЇ РОБОТИ

Мирослава ДАНИЛЕВИЧ, Ірина ГРИБОВСЬКА, Любов ЧЕХОВСЬКА

Львівський державний інститут фізичної культури

Постановка проблеми. Туризм у сучасній Україні розглядається здебільшого як сфера економічної діяльності. Саме тому підготовка кадрів для цієї сфери в системі вищої освіти передбачає, перш за все, економічні, управлінські та юридичні знання.

Разом із тим, на сьогоднішній день, не достатньо уваги приділяється туристській підготовці студентів фізкультурних вузів. Вони здобувають освіту за спеціальністю "Фізичне виховання", отримують комплекс знань з теорії та методики фізичного виховання, оздоровчого тренування, лікарського контролю, програмування фізичних навантажень та безпеки оздоровчих занять і готуються працювати в освітянській сфері.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Групою співробітників Львівського державного інституту фізичної культури (ЛДІФК) впродовж п'яти років виконувалася тема Зведеного плану НДР, присвячена визначенню змісту туристської підготовки студентів спеціальності "Фізичне виховання". Результати проведених досліджень увійшли в проміжні звіти та були опубліковані [1, 2, 3]. У даній статті викладаються результати аналізу готовності випускників до проведення туристської роботи.

Мета роботи - проаналізувати готовність студентів четвертого курсу ЛДІФК спеціальності "Фізичне виховання", які навчаються на додаткових спеціалізаціях "Спортивно-оздоровчий туризм" (СОТ) і "Рекреаційно-оздоровча діяльність" (РОД) професійного проведення туристської роботи з учнями й студентами.

Організація досліджень. Ми виходили з того, що "готовність" є комплексним явищем і виявляти її слід за трьома аспектами: мотиваційним, теоретичним і практичним.

Рівень готовності визначався на основі методики, запозиченої із дисертаційної роботи Т.Циміць [4]. Для вивчення рівня готовності були розроблені дидактичні тести. Блоки тестових питань (усього 21 тема) складали підгрупи для визначення відповідних аспектів готовності (по 7 тем у кожному блоці, кожна тема включала 3 питання).

Система оцінювання виконання студентами запропонованих тестів передбачала чотири – бальні оцінки: 0 балів – оцінюється студент, який дав менше 50% вірних відповідей на тему; 1 бал – виставляється, коли відсоток вірних відповідей студента становить від 50% до 69%; 2 бали – виставляються студентам, які дали від 70% до 84% вірних відповідей; 3 бали – найвища оцінка, відсоток вірних відповідей перевищує 85%. Оцінки за виконання тестових завдань виставляли викладачі зазначених кафедр, які виступали в ролі експертів.

Результати дослідження та їх обговорення. Вивчаючи мотиваційний аспект, ми намагалися встановити не лише зацікавленість майбутніх фізкультурних фахівців у проведенні туристської роботи в освітянських закладах, а також їх готовність до активного ставлення учнів і студентів до участі в туристській діяльності.

Аналіз теоретичного аспекту мав за мету встановити рівень поінформован студентів про історію та види туризму, організаційні форми проведення туристс роботи, зміст навчально-тренувального процесу у туристських секціях та гру Важливим складником теоретичної готовності студентів ми вважали рівень їх мед біологічних знань, які є запорукою безпеки занять туризмом.

Аналіз практичного аспекту готовності передбачав виявлення умінь і нави проведення практичних занять, походів у різних видах туризму та на маршрутах рі категорії складності.

Всі наведені аспекти тісно пов'язані між собою і взаємообумовлені, т окремо взятий аспект не може свідчити про рівень готовності. Лише розгляну комплексі вони створюють цілісне уявлення і можуть свідчити про повноці готовність випускників спеціальності "Фізичне виховання" до проведення туристс роботи в освітянській сфері.

Дослідження мотиваційного аспекту показало, що переважна більш випускників ЛДІФК спеціалізацій "СОТ" і "РОД" готові до формування активн ставлення учнів і студентів до туристської діяльності. Зокрема, 23,3% респонде детально обґрунтували необхідність активізації туристської роботи в освітянс сфері і дали понад 85% вірних відповідей, за що отримали найвищу оцінку – 3 ба Ще 33,3% опитаних написали від 70% до 84% вірних відповідей, за що одерж відповідно 2 бали; 10% респондентів вказали 50–69% правильних відповідей і їм б виставлено 1 бал; а 13,3% одержали 0 балів, оскільки не змогли набрати 5 правильних відповідей.

На запитання мотиваційного аспекту, які стосувалися заходів активіз мотивації під час підготовки до подорожі та заходів подальшої підтримки мотив до систематичних занять туризмом усі респонденти зуміли дати більше 5 правильних відповідей, жоден студент не одержав 0 балів.

Заключними питаннями цього блоку були заходи активізації мотивації, можуть бути застосовані під час підведення підсумків походу. На них 6,6% студен зуміли дати менше 50% правильних відповідей ("0"балів). Більше 85% правиль відповідей на це запитання дало 33,3% студентів (3 бали); від 70 до 84% правиль відповідей зазначило 40% студентів і від 50 до 69% правильних відповідей виявл у 20% студентів.

Отже, аналіз відповідей блоку запитань, який стосується мотиваційного аспе показав, що в середньому 27,5% респондентів одержали найвищу оцінку – 3 ба 49,5% – 2 бали; 16,2% – 1 бал і 6,6% – 0 балів. Результати свідчать, що більша полов студентів (77%) доволі добре володіє матеріалом, тобто готові до формув активного ставлення учнів та студентів до участі в туристській діяльності.

На підставі отриманих результатів доцільно внести корективи у робочі навч програми зі спеціалізацій СОТ та РОД для студентів 4 курсу спеціальності "Фіз виховання", збільшивши обсяг матеріалу з тих питань, які студенти знають найгір саме: актуальність активізації туристської роботи в освітянській сфері; значення з активним туризмом для здоров'я людини та розвитку особистості; можливості вир освітніх і виховних завдань у процесі туристської діяльності. Найкраще студ володіють питаннями щодо заходів активізації мотивації під час підготовки до по та заходами подальшої підтримки мотивації до систематичних занять туризмом.

Наступним аспектом готовності випускників був теоретичний блок. Як пок тестування, більше половини респондентів (60%) на достатньо високому рівні зн

історію розвитку та сучасний стан туристської діяльності в Україні, туристські можливості рідного краю. Ще 26,6% одержали за відповіді 2 бали, що свідчить про добрі знання; 13,3% опитаних мають задовільні знання (1 бал). Варто відзначити, що у жодного студента не виявлено низького рівня знань.

У ході тестування теоретичного аспекту готовності студентів з'ясовано, що 26,6% респондентів чудово знають яка повинна бути суспільно-корисна та пізнавальна діяльність під час занять туризмом; 43,3% володіють цим питанням на 2 бали; 23,3% – на 1 бал і 6,6% студентів практично не мають знань з названих питань (0 балів).

Найкращий рівень знань студенти-випускники продемонстрували з питань визначення туризму як виду спорту, класифікації туристських маршрутів, змагань у видах туризму: 63% респондентів одержали найвищий бал; 26,6% – 2 бали; 10% – 1 бал; ніхто не отримав 0 балів.

Домінуюча більшість студентів змогла описати засади безпеки туристських подій, страхування і самострахування, долікарської допомоги (20% – на 3 бали, 63,3% – на 2 бали). При цьому, 6,6% не змогли відповісти на питання, тому одержали 0 балів. Ще 10% випускників розкрили питання на 1 бал.

Загалом, тестування студентів з теоретичного блоку питань показало, що в середньому 36,6% володіє теорією і отримали найвищий бал; 42,3% – отримали 2 бали; 17,1% – 1 бал і 3,7% – погано знають теоретичні питання. Аналіз відповідей на окремі питання блоку дозволив встановити, що студенти найкраще засвоїли історію розвитку та сучасний стан туристської діяльності в Україні; характеристики туризму як виду спорту, класифікацію туристських маршрутів, змагань у видах туризму.

Найнижчі знання студенти продемонстрували з питань, які стосуються суспільно-корисної та пізнавальної діяльності під час занять туризмом; аспектів туристської підготовки, організації навчально-тренувального процесу. Мабуть, на цьому саме цих питаннях слід зосередити більше увагу під час проходження курсу спеціалізацій СОТ і РОД.

Відповіді студентів на запитання практичного блоку тестів базувалися на їх знаннях у походах, передбачених навчальним планом ЛДІФК, а також курсами підготовки громадських інструкторів базового рівня. Нас цікавили результати відповідей на питання кожного із семи розділів блоку, щоб мати змогу у подальшому зробити висновки про те, які питання розглядаються в навчальному процесі не достатньо.

З завданням описати на конкретному прикладі зміст похідної підготовки та правила спорядження більшість студентів (66,6%) впоралися на оцінку 2 бали, решта частина учасників тестування (26,6%) отримали вищий бал – "3". Лише 4,6% студентів мали проблеми із викладенням відповідей на запитання і отримали 1 бал. Серед студентів, які виконували тести не знайшлося жодного, який не дав відповіді на запитання практичного розділу тесту.

В ході тестування нами також оцінювалися питання участі кожного студента в організації та суддівстві змагань. Тут, на відміну від результатів попередніх питань, виявили студенти (16,6%), які не змогли впоратися із завданням і засвідчили відсутність досвіду організації та суддівства змагань. Одночасно, слід зазначити значну кількість учасників тестування (30%), які отримали лише 1 бал за відповідь.

Дисципліна туристської підготовки передбачає освоєння знань топографії та орієнтування на місцевості. Половина учасників тестування довела, що має непоганий

рівень знань і застосовувала їх у походах, вони отримали 2 бали. Вищі бали з цих питання були у 26,6% студентів. На жаль, 13,3% респондентів отримали 1 бал, що не змогли продемонструвати спроможність застосовувати знання з топографії орієнтування під час походів, що потребує поглибленого вивчення майбутніми студентами спеціалізацій РОД і СОТ.

Узагальнення результатів тестування практичного аспекту показало, що цілому, досить високий відсоток студентів (85,1%) отримали високу оцінку. Так, розуміють значення туристської роботи і мають повні, глибокі знання та вміння були оцінені найвищим балом, студенти з таких тестових завдань: "Правила харчування і гігієни у поході з власного досвіду" – 63,3%; "Здійснення контролю за впливом навантаження на організм туристів під час мандрівок" – 56,6 %; "Зміст стратегії тактики туристського походу" – 50%. Окрім того, 40% студентів володіють техніками пересування і подолання перешкод, що було підтверджено під час мандрівки.

Більшість студентів (44,7%) виявили хороший рівень теоретичних знань і вміння їх використовувати у практичній діяльності й були оцінені у 2 бали.

Вищезазначені результати доводять достатню практичну готовність студентів до туристської діяльності. Це пояснюється тим, що студенти здійснили 10 походів різних видів туризму (пішого, водного та лижного).

Разом з тим, третина студентів (30%) не продемонстрували власну участь в організації та суддівстві змагань з видів туризму. Одночасно, 16,6% студентів продемонстрували недостатню підготовку для виконання тестового завдання. Відповідний рівень знань виявили 10% респондентів з топографії, орієнтування на місцевості під час туристських походів. На нашу думку, це пояснюється тим, що час навчального року було проведено лише три змагання з туризму і не всі студенти змогли взяти активну участь у їх суддівстві.

Загалом оцінка практичного аспекту є найвищою у порівнянні з мотиваційним і теоретичним. В середньому він оцінений наступним чином: у 3 бали – 40,4% студентів; у 2 бали – 44,7% студентів; у 1 бал – 4,3% студентів; у 0 балів – 3,8% студентів.

Висновок

Отже, більшість студентів випускного курсу продемонстрували високий рівень готовності за всіма вище розглянутими аспектами. Можна констатувати, що комплексний показник готовності більшості випускників спеціалізацій РОД і СОТ оцінений у 2 бали. Це свідчить про хороший рівень готовності. Разом з тим, значна кількість випускників з високим рівнем готовності, оскільки отримали 3 бали за всіма аспектами.

Вищезазначене свідчить про позитивні результати поєднання академічних програм за програмами спеціалізацій РОД і СОТ із навчанням студентів спеціальності "Фізичне виховання" на курсах громадських кадрів з туризму і отримання ними свідоцтва "Громадський інструктор з туризму базового рівня".

Література

1. *Герцик М. С., Грибовська І. Б., Кухтій А. О. Особливості підготовки фахівців сфери туризму // Розвиток туристичної індустрії в Україні: реалії та перспективи: Матеріали міжнародної наук.-практ. конф.: Тернопіль, 2004. 38-41.*

2. *Жданова О., Данилевич М., Грибовська І., Чеховська Л., Кухтій А. Туризм як напрям спеціалізованої підготовки кадрів у вищих фізкультурних закладах освіти // Інформатизація рекреаційної та туристичної діяльності: перспективи культурного та економічного розвитку: Праці II Між народ. Конгресу. Трускавець: Державний науково-дослідний інститут інформаційної інфраструктури, 2003. – С. 162-164.*

3. *Жданова О. М., Чеховська. Л. Я., Блистів Т. В. Досвід підготовки фахівців з рекреації та туризму в закладах освіти фізкультурного профілю на базовому та спеціалізованому етапах навчання // Теорія і методика фізичного виховання і спорту. – 2002. – №2-3. – С. 59-61.*

4. *Тимець О. В. Підготовка майбутніх учителів географії і біології до краєзнавчо-туристської роботи з учнями: Автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.04 / Інститут педагогіки і психології професійної освіти АПН України. – К., 2001. – 22 с.*

ГОТОВНІСТЬ ВИПУСКНИКІВ СПЕЦІАЛІЗАЦІЙ „РЕКРЕАЦІЙНО-ОЗДОРОВЧА ДІЯЛЬНІСТЬ" ТА „СПОРТИВНО-ОЗДОРОВЧИЙ ТУРИЗМ" ДО ПРОВЕДЕННЯ ТУРИСТСЬКОЇ РОБОТИ

Мирослава ДАНИЛЕВИЧ, Ірина ГРИБОВСЬКА, Любов ЧЕХОВСЬКА

Львівський державний інститут фізичної культури

Анотація. Наведено результати тестування готовності випускників спеціальності "Фізичне виховання" за наступними аспектами: мотиваційний, теоретичний, практичний. Зроблено висновок про високий рівень готовності значної частини студентів, які навчалися впродовж четвертого курсу на спеціалізаціях рекреаційно-туристського спрямування.

Ключові слова: аспекти готовності, туристська підготовка, спеціальність "Фізичне виховання".

ГОТОВНОСТЬ ВЫПУСКНИКОВ СПЕЦИАЛИЗАЦИЙ "РЕКРЕАЦИОННО-ОЗДОРОВИТЕЛЬНАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ" И "СПОРТИВНО-ОЗДОРОВИТЕЛЬНЫЙ ТУРИЗМ" К ПРОВЕДЕНИЮ ТУРИСТСКОЙ РАБОТЫ

Мирослава ДАНИЛЕВИЧ, Ирина ГРИБОВСКАЯ, Любовь ЧЕХОВСКАЯ

Львовский государственный институт физической культуры

Аннотация. Приводятся результаты тестирования готовности выпускников специальности "Физическое воспитание" по следующим аспектам: мотивационном, теоретическом, практическом. Сделан вывод о высоком уровне готовности значительной части студентов, которые в течение четвертого курса обучались на специализациях туристского направления.

Ключевые слова: аспекты готовности, туристская подготовка, специальность "Физическое воспитание".

READINESS OF THE GRADUATES SPECIALIZING IN STUDENTS OF „RECREATION AND HEALTH ACTIVITIES" AND „SPORTS AND HEALTH TOURISM" TO PERFORM PROFESSIONAL TOURISM

Myroslava DANYLEVYCH, Iryna GRYBOVSKA, Liubov CHEHOVSKA

Lviv State Institute of Physical Culture

Abstract. Resulted of testing in readiness of graduates specializing in "Physical education" are presented according to the following aspects: motivational, theoretical, practical. A conclusion is done as to the high level of readiness of considerable part of students, who specialized in recreation and tourism during their final year of studies.

Key words: tourist preparation, aspects of readiness, "Physical education" specialty.

ІНФОРМАЦІЙНА МОДЕЛЬ ТУРИСТСЬКОГО ПОХОДУ

Людмила ЗАНЕВСЬКА

Львівський державний інститут фізичної культури
Науково-аналітичний центр рекреації та туризму "Наші гори", м. Львів

Постановка проблеми. Туристський похід є однією з основних форм спортивно-оздоровчої рекреаційної діяльності, до проведення якої готуються майбутні фахівці фізичного виховання. Активний туризм відіграє важливу роль у соціальній, освітній, культурній сферах суспільства. Девізом Сеульської декларації "Мир та туризм" є слова: "Туризм – інструмент миру та діалогу між цивілізаціями" [4].

Важливим завданням фізкультурної освіти стає підготовка кваліфікованих фахівців для проведення спортивно-оздоровчого туризму та рекреації. За відсутності у переліку спеціальностей фізкультурної освіти України спеціальності "Рекреація та туризм", названу діяльність повинні бути готові проводити майбутні фахівці спеціальності "Фізичне виховання". Для цього в рамках спеціальності у ЛДІФК функціонують спеціалізації: рекреаційно-оздоровча діяльність (РОД); спортивно-оздоровчий туризм (СОТ). Науково-методичні засади удосконалення змісту спеціалізацій розроблялися у темі 2.1.12 Зведеного плану науково-дослідної роботи у сфері фізичної культури та спорту на 2001-2005 роки. Одним з елементів цієї роботи було визначення підготовки майбутніх спеціалістів до використання у туристській діяльності сучасних інформаційних комп'ютерних технологій.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Формування інформаційної культури фахівця туризму неможливе без обґрунтування необхідності застосування нових методів та методик викладання основ інформатики та обчислювальної техніки у сфері туризму із застосуванням нових комп'ютерних технологій [6]. Підготовка таких фахівців має свої особливості й закономірності та передбачає застосування інформаційних технологій [7]. Практика підготовки спеціалістів для рекреації та туризму свідчить, що слід окреслити комплекс дисциплін, які засобами та методами